

SEF MISIJE UJEDINJENIH NACIJA VRACA VERU U MISIJU NA KOSOVU

Dinamizam i angazovanje Sorena Jesena-Petersena u radu sa lokalnom zajednicom revolucionisali su nekada skepticne stavove prema organima vlasti pod kontrolom UN.

Pre odlaska u posetu Beogradu, Soren Jesen-Petersen, sef Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu, UNMIK, susreo se ranije ove nedelje sa lokalnim albanskim liderima da bi ih uverio da je nedvosmisleno isključio mogućnost podele Kosova.

Ovaj susret od 10. januara bio je još jedna potvrda da Jesen-Petersen namerava da sa lokalnim liderima održava intenzivnije kontakte nego što je to bio slučaj sa njegovim prethodnicima. Na taj način on je popravio reputaciju UNMIK administracije, za koju se sve više mislilo da gubi kontakt sa stvarnošću i da je nekompetentna.

Jesen-Petersen je šesti Specijalni predstavnik Generalnog sekretara UN, SPGS, na čelu UN misije koja upravlja Kosovom od kraja NATO bombardovanja 1999. godine.

Imenovan je u junu 2004. godine, kao naslednik Harija Holkerija iz Finske, koji je ovu funkciju napustio posle izbijanja etnickih nereda na Kosovu prošlog marta.

U trenutku kada je novi danski sef preuzeo posao, odnosi između UN i albanske većine na Kosovu nalazili su se na najnižoj zabeleženoj tački.

Prekid u nekada srdačnim vezama između lokalnog stanovništva i predstavnika međunarodne zajednice bio je evidentan tokom martovskih nereda, kada su demonstranti napadali prostorije i spaljivali UN vozila ispred sedišta Ujedinjenih nacija u Pristini.

Predstavnici Privremenih institucija samouprave, PISG, nastajućih organa izabrane vlasti na Kosovu, optuživali su UN za ovu klimu neprijateljstva, govoreći da su UN bile previše spore u prenosu vlasti na lokalne funkcionere i da su blokirale proces privatizacije.

Šest meseci kasnije, neki od uzroka ovih trvenja su otklonjeni. Kosovske institucije su dobile veću kontrolu u donošenju ekonomskih odluka, UN su potpisale dugo očekivani zakon o sprovođenju popisa stanovništva i – što je možda najvažnije – Vladi Srbije je saopšteno da njen plan o podeli Kosova na nekoliko oblasti ne dolazi u obzir.

Detalji koji se tiču prenosa ekonomskih ovlašćenja na lokalna tela dogovoreni su na sastanku Jesena-Petersena i novog premijera Kosova, Ramusa Haradinaja, 22. decembra u Pristini.

Tamo je dogovoreno da Ekonomski i fiskalni savet, glavno kosovsko telo za praćenje finansijskih tokova, kojim je prethodno predsedavao SPGS, sada bude stavljeno pod kontrolu premijera Kosova.

Hua Jiang, sef UNMIK odeljenja za obavešćevanje javnosti, izjavila je za IWPR prošle sedmice da prenos ovlašćenja u oblasti ekonomije nije kraj ovog procesa. Kosovske institucije će početkom ove godine dobiti dodatna ovlašćenja koja se odnose na pravosuđe i policiju, izjavila je ona.

"Petersen je jasno odredio novi pravac (za UNMIK) sa veoma jasnim ciljevima", dodala je Hua Jiang.

Jesen-Petersen je i sam potvrdio ovaj trend, izjavljujuci posle sastanka u Pristini da je odobrio "proces kojim ce lokalne institucije sticati sve veca ovlascenja, dok cemo se mi vise baviti davanjem saveta i pruzanjem podrške".

Mnogi lokalci tumace ovu i druge izjave kao znak da je sef UN spremniji da dela uskladi sa recima, vise nego sto je to bio slucaj sa njegovim prethodnicima.

Kada je Jesen-Petersen preuzeo duznost, obavezao se da ce realizovati preporuke iz Ejdeovog izvestaja, nazvanog po Karlu Ejdeu, norveskom diplomati kome je generalni sekretar UN, Kofi Anan, poverio zadatak da preispita ulogu UN misije posle martovskih nereda.

Ejde je, izmedju ostalog, predlozio siroko restrukturisanje UNMIK-a i prenos siri ovlascenja na lokalno izabrane zvanicnike.

Odnosi izmedju lokalnih i medjunarodnih tela takodje su se popravili posle odlaska Nikolausa Lambsdorfa iz Nemacke koji je bio na celu UN odeljenja nadleznog za nadzor privatizacije.

Kosovska vlada koju je predvodio bivsi premijer Bajram Redzeqi provela je veci deo 2004. godine u verbalnim sukobima sa Lambsdorfom, kriveci ga za usporavanje privatizacije kosovskih preduzeca koja se nalaze u drustvenom vlasnistvu.

Muhamet Sadiku, Haradinajev ekonomski savetnik, kaze: "Lambsdorf je postao sinonim za prepreke na putu procesa privatizacije. Klima koju je stvorio Petersen sada nas vodi u novom smeru, sa daleko odrzivijim odnosom izmedju nas i medjunarodne administracije."

Mehtilde Heneke, portparol EU odeljenja za bavljenje privatizacijom, izjavljuje da Lambsdorfov odlazak nema nikakve veze sa horom prituzbi na njegov racun koje pristizu iz Pristine. "Jedini razlog za Lambsdorfov odlazak jeste to sto ga je opozvalo nemacko ministarstvo inostranih poslova", tvrdi Heneke.

Ali, savetnici kosovske vlade kazu da nije u pitanju samo to. "Lambsdorf vise nije imao nikoga s kim je mogao raditi - Petersenu nije bio potreban upravitelj koga (kosovska) vlada potpuno odbacuje i verovatno je on izvrsio pritisak na njega da ode", izjavio je za IWPR jedan savetnik blizak odlazecoj Redzeqijevoj vladi.

Najvise poena kod kosovskih Albanaca Jesen-Petersen je stekao time sto je odlucno odbio plan Beograda za decentralizaciju Kosova, koji Albanci vide kao nevesto kamufliran plan za podelu Kosova.

Ali, on je takodje kritikovao premijera Srbije, Vojislava Kostunicu, zbog uspesnog poziva na bojkot nedavno odrzanih izbora na Kosovu koji je ovaj uputio kosovskim Srbima.

Baton Hadziu, lokalni kosovski analiticar, kaze: "Za razliku od drugih administratora, Petersen veoma jasno stavlja do znanja Beogradu i kosovskim Srbima da ce se proces 'standarda' nastaviti, sa njima ili bez njih."

Medjunarodna zajednica je postavila ispunjenje niza standarda kao glavni preduslov za otvaranje

pregovora o konacnom statusu Kosova, koji bi trebalo da pocnu polovinom 2005. godine, ako se ova politika pokaze kao uspesna.

Mada cvrsta ruka Jesena-Petersena najvise pohvala dobija od kosovskih Albanaca, i medju lokalnim Srbima ima onih koji oprezno pokazuju znake odobravanja.

Oliver Ivanovic, lokalni lider iz severnog dela Mitrovice koji se nalazi pod kontrolom Srba, izjavio je: "Petersen izgleda kao iskusan i mudar covek i do sada je u svojim postupcima pokazao zrelost."

Ivanovic je bio jedan od nekoliko srpskih lidera koji su podrzali ucesce Srba na izborima na Kosovu.

Ali, svoju ocenu rada SPGS-a Ivanovic završava u drugacijem tonu, dodajuci da ce Jesen-Petersen "na kraju verovatno pasti pod uticaj Albanaca".

Ove reci odrazavaju misljenje mnogih kosovskih Srba, koji svakoga ko deluje kao da pokusava da ubrza stizanje Kosova do konacnog statusa posmatraju sa nevericom i sumnjom.

Pogorsanje odnosa sa Srbijom prihvata se kao nesto sto se gotovo podrazumeva, s obzirom na aktuelno usmerenje misije Jesena-Petersena, ali analiticari upozoravaju da ni medeni mesec sa kosovskim Albancima verovatno nece trajati zauvek.

Mnogi smatraju da je najveći razlog za brigu moguci odlazak Haradinaja u Hag, ukoliko Medjunarodni krivicni sud za bivsu Jugoslaviju, ICTY, objavi optuznicu protiv premijera zbog navodnih zlocina pocinjenih protiv kosovskih Srba.

Artan Mustafa je redovni saradnik IWPR.

Location: Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sef-misije-ujedinjenih-nacija-vraca-veru-u>